

при виборі позиції РЛС, що підвищує чутливість цільової функції до змін параметрів оптимізації і створює умови для підвищення ефективності бойового застосування угруповання РТВ за рахунок оптимізації розміщення РЛС на місцевості.

САЛІЙ А.Г. к.в.н., доцент
ЦЕЛІЩЕВ Ю.П. к.т.н., доцент
ВОДЧИЦЬ О.Г. к.т.н., доцент
Національний університет оборони України

ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СИСТЕМ УПРАВЛІННЯ ЗАСОБІВ УРАЖЕННЯ ВИСОКОТОЧНОЇ ЗБРОЇ

Робота "інтелектуальних систем" наведення комплексів високоточної зброї (ВТЗ) заснована на аналізі і зіставленні поточної та еталонної сигнальної інформації. Для навігації на ділянках маршруту корекції і самонаведення на ціль використовуються дані про геофізичні (фізичні) поля. Просторово-часові та статистичні властивості поточної сигнальної інформації безпосередньо залежать від характеристик віддзеркалення (випромінювання) реальній фоново-цільової обстановки (ФЦО). Ці властивості повинні адекватно враховуватися при підготовці еталонів та алгоритмів роботи головок самонаведення (ГСН) засобів ураження для ефективного виявлення, розпізнавання і ідентифікації цілі.

В зв'язку з цим актуальним та обов'язковим компонентом інформаційного забезпечення ГСН є формування комплексу початкової фоново-цільової інформації, під якою прийнято розуміти сукупність кількісно описаних відомостей про спектро-енергетичні і просторові характеристики віддзеркалення та випромінювання сигналів об'єктами ФЦО.

Фоново-цільова інформація може включати наступні дані: інтегральні та спектральні коефіцієнти яскравості, віддзеркалення, випромінювання, поглинання і пропускання, індикатори, діаграми зворотного розсіяння, розподілу радіаційних температур, інтегральні та диференціальні ефективні поверхні розсіяння, поляризаційні характеристики, калібровані радіолокаційні і тепловізорні портрети та інше.

Принципово існують три основні методи отримання фоново-цільової інформації: математичне моделювання, фізичне (масштабне) моделювання, натурні вимірювання та відповідні їм технічні засоби у вигляді моделюючих і вимірювальних комплексів.

Математичне моделювання відбивно-випромінювальних характеристик напряму використовує теоретичні закони оптики, електро- і термодинаміки. Воно найбільш економічно доступне, гнучко для "настроювання" на різні умови спостереження та геофізичні чинники.

Фізичне або масштабне моделювання характеристик ФЦО припускає проведення вимірювань в контрольованих умовах безвідлучних камер, випробувальних басейнів, лабораторних стендів з використанням моделей реальних об'єктів ФЦО при масштабуванні довжини хвилі електромагнітного спектру. Метод дає можливість детально дивчити параметричну мінливість характеристик цілі та набрати статистику вимірювань.

Враховуючи, сучасний рівень і динаміку подальшої "інтелектуалізації" ГСН назріла необхідність змінити підходи до інформаційного забезпечення ВТЗ, зокрема до фоново-цільової інформації, тобто повинно йтися мова про формування в структурі системи інформаційного забезпечення відносно самостійного напряму – підсистеми фоново-цільового інформаційного забезпечення.

На неї доцільно покласти задачі: оперативного планування під організації підготовки фоново-цільової інформації, її сертифікації, експлуатації інформаційних баз даних, оперативного доведення інформації до пунктів підготовки польотних завдань.

В інформаційному плані така підсистема, повинна бути розгорнута у вигляді централізованої ієрархичної сеті баз даних фоново-цільової інформації, диференційованих за комплексами озброєння.

ЩІПАНСЬКИЙ П.В. к.в.н., доцент
ГЕРАСИМЕНКО В.В. к.в.н.

ДОРОХОВА Т.В.
Національний університет оборони України

ЩОДО ОЦІНКИ ДОСТОВІРНОСТІ РЕЗУЛЬТАТІВ МОДЕЛЮВАННЯ БОЙОВИХ ДІЙ ПОВІТРЯНИХ СІЛ

У сучасних умовах помітно зросло значення системного підходу до оцінки явищ, пов'язаних з веденням бойових дій (операций) Повітряних Сил (ПС), їх кількісним аналізом на базі новітніх методів наукового дослідження, і перш за все – математичного моделювання. Воно дозволяє заздалегідь врахувати чисельні чинники, що визначають хід і результат бойових дій, і підвищити обґрунтованість рішення, що приймається, на операцію.

Проте внаслідок того, що кількісні результати математичного моделювання бойових дій, як і кількісні результати реальних бойових дій (операций), залежать від сточастичних величин, методи оцінки яких носять наближений характер, результати моделювання можуть відрізнятися від результатів реальних бойових дій.

Це відноситься і до результатів математичного моделювання бойових дій, при якому оцінка сточастичної невизначеності здійснюється через вихідні